

Kirkkonummen kunnan lausunto Uudenmaan maakuntaohjelmasta: Ratkaisujen Uusimaa

1. Yleiset kommentit maakuntaohjelmasta

Kirkkonummen kunta kiittää mahdollisuudesta lausua Uudenmaan maakuntaohjelmasta "Ratkaisujen Uusimaa". Kunta pitää Uudenmaan maakuntaohjelmaa 2026–2029 hyvin valmisteltuna ja kannustaa jatkamaan yhteistyötä kuntien, maakunnan ja muiden toimijoiden välillä. Ohjelman painopisteet tukevat Kirkkonummen strategisia tavoitteita.

Kirkkonummi korostaa, että Uudenmaan liiton toiminnan päätarkoituksen tulisi olla kuntien välisen yhteistyön sekä jäsenkuntien ja kaupunkien tavoitteiden edistäminen. Tällainen kuntien tarpeista lähtevä palvelurooli, jossa liitto toimii yhteistyön mahdollistajana ja kuntien äänen vahvistajana, on suoraan linjassa kunnan omien, kestävään kasvuun, elinvoimaan ja saavutettavuuteen tähtäävien strategisten tavoitteiden kanssa. Kirkkonummen näkökulmasta liiton päätehtävän tulisi olla kunnan asettamien päämäärien tukeminen niin strategisessa maankäytössä, elinvoiman vahvistamisessa kuin liikenneyhteyksien kehittämisessä. Tämä malli, jossa liiton työ täydentää Kirkkonummen omaa strategiaa ja vahvistaa kunnan ääntä osana Uudenmaan yhteistä kansallista ja EU-tason vaikuttamista, palvelee Kirkkonummea hyvin.

2. Huomiot painopisteestä Ympäristöviisas Uusimaa

Kirkkonummi kuuluu HINKU-kuntien verkostoon (hiilineutraali kunta) ja edistää aktiivisesti osaltaan HINKU-verkoston tavoitteita: resurssiviisaus, energiatehokkuus ja kiertotalous. Maakuntaohjelmassa nämä teemat ovat vahvasti esillä: hiilineutraaliustavoite vuoteen 2030, kiertotalouden edistäminen, energiatehokkuus ja kestävä liikkuminen. Ohjelmassa korostetaan kestävästä liikkumisesta ja joukkoliikenteen kehittämistä, mikä on tärkeää Kirkkonummelle pääkaupunkiseudun läheisyydessä.

Maakuntaohjelmassa painotetaan luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja viheralueiden merkitystä. Kirkkonummella on laajoja viheralueita ja rikas luonto, joiden säilyttäminen ja kehittäminen tukevat sekä kunnan vetovoimaa että asukkaiden hyvinvointia. Kirkkonummi pitää tärkeänä ohjelman tavoitetta hiilineutraaliudesta vuoteen 2030 mennessä ja sen jälkeen hiilinegatiivisuudesta. Kunta on sitoutunut HINKU-verkoston tavoitteisiin ja edistää aktiivisesti resurssiviisautta, energiatehokkuutta ja kiertotaloutta. Ohjelman painotukset tukevat Kirkkonummen omia strategisia linjauksia, ja kunta toivoo, että maakuntaohjelmassa huomioidaan kuntien erilaiset lähtökohdat ja mahdollisuudet ilmastotyössä.

3. Huomiot painopisteestä Innovatiivinen Uusimaa

Ohjelmassa korostetaan kuntien välistä yhteistyötä ja verkostojen merkitystä elinvoiman ja kilpailukykyyn vahvistamisessa. Kirkkonummi tekee vahvaa yhteistyötä erilaisissa verkostoissa ja näkee verkostojen merkityksen yhä kasvavan. Kirkkonummen kunta toteaa, että "innovatiivinen Uusimaa" -painopiste vaikuttaa kokonaisuudessaan hyvältä. Kunta huomauttaa kuitenkin, että jos TKI-hankkeita halutaan erityisesti pk-sektorilta, tulee

huomioida pienten ja keskisuurten yritysten resurssipula: monilla ei ole valmiuksia tai osaamista osallistua hankkeisiin eli painopisteen toteuttamisessa tulee huomioida tarve selkokieliselle viestinnälle ja tuki hanke- ja rahoitushakuihin.

Myös TKI-toiminnan kärjet vaikuttavat kokonaisuutena hyvältä. Esiin nostetuissa TKI-toiminnan kärjissä on tunnistettavissa suuria kehitysmahdollisuuksia Uudenmaan alueella. Monet niistä osuvat hyvin myös Kirkkonummen alueelta löytyviin toimijoihin. Kärjissä on mainittu kaksoiskäyttöratkaisuiden kehittäminen, mutta muutoin TKI-toiminnan kärjissä ei erityisemmin tule esiin turvallisuus- ja puolustusala. Kunta pohtii, että onko tämä strateginen valinta vai tulisiko turvallisuus- ja puolustusala nostaa vahvemmin myös TKI-toiminnan kärkeen näkyviin? Nykyinen turvallisuustilanne korostaa turvallisuus- ja puolustusalan merkitystä. Uudellamaalla on suuri potentiaali myös turvallisuus- ja puolustusalan kehittämiseen ja TKI-toimintaan, sillä alueelta löytyvät monet turvallisuus- ja puolustusalan ratkaisuiden kehittämisen lähtökohdat, mm.: vahvat korkeakoulut ja tutkimuslaitokset, teknologiaosaamista ja teknologiateollisuutta, valmistavaa teollisuutta, ohjelmistoalan toimijoita, rahoituslaitokset, satamat, lentokentät, Puolustusvoimien toimintaa sekä läheisyydessä on myös Kanta-Hämeen vahvistuva puolustusteollisuuden klusteri (mm. Patria).

4. Huomiot painopisteestä Onnellisten Uusimaa

Ohjelmassa painotetaan asukkaiden hyvinvointia, kotoutumista ja nuorten työllisyyttä. Kirkkonummella on kasvava ja monimuotoinen väestö, joten kotoutumisen ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen nähdään tärkeänä. Tarvitsemme toimivia kotoutumispalveluita ja nuorten hyvinvointia tukevia ratkaisuja. Ohjelman painotukset vastaavat hyvin kunnan tarpeisiin näillä osa-alueilla.

Kunta pitää "Hyvä maakunta kotoutua" -painopistettä kannatettavana ja toimivana kokonaisuutena. Painopiste huomioi kaikki kotoutumisen eri osa-alueet, osallisuuden ja hyvien yhteiskuntasuhteiden merkityksen sekä työllistymisen tärkeyden, ja siinä myös työnantajien ja työyhteisöjen roolin kotoutumisessa.

Myös "Työtä ja hyvinvointia nuorille" -painopistettä kunta pitää kannatettavana. Kunta huomauttaa, että painopisteessä olisi hyvä huomioida jo työttömyyteen päätyneet nuoret. Painopisteessä tulee huomioida se, että jo työttömyyteen päätyneiden nuorten paluuta työelämäänsä tulisi monialaisesti tukea, esimerkiksi lisäkoulutuksen, sote-palveluiden ja työllisyyttä edistävien palveluiden avulla.

5. Kommentit ympäristöselostuksesta

Ympäristöselostus on huolella laadittu, selkeä ja johdonmukainen. Selostuksessa on tunnistettu maakunnan merkittävät ympäristökysymykset, kuten mm. rannikkomeren ja vesistöjen tila, ilmastonmuutos ja siihen sopeutuminen, luonnon monimuotoisuus sekä kaupunkiseudun kasvun paineet. Ilmastokestävyyden edistäminen, resurssiviisas yhteiskunta ja kestävä energiavalinnat tarjoavat hyvän lähtökohdan ympäristömyönteiselle kehitykselle.

Turvallisuuden ja kriisivalmiuden kehittämisessä tulisi huomioida vahvemmin ympäristö- ja ilmastoturvallisuuden näkökulma, joka on ollut yhä merkittävämpi teema kansallisesti ja ulkopoliitikassa. Ilmastoturvallisuus käsittää ilmastonmuutoksen aiheuttamat suorat ja epäsuorat uhkat, jotka kytkeytyvät poliittisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin prosesseihin.

Vahvempi ja kokonaisvaltaisempi ympäristö- ja ilmastoturvallisuuden huomioonottaminen ja kehittäminen tukee kokonaisvaltaista alueellista resilienssiä ja auttaa varautumaan ilmastomuutoksen vaikutuksiin ennakoivasti. Samalla se mahdollistaa mm. parempien varoitussjärjestelmien ja ilmastomuutoksen epäsuorien vaikutusten huomioimisen.

On hyvä, että ympäristöselostuksessa tunnistetaan ilmasto- ja kestävyyspolitiikan pitkän aikavälin vaikutukset. Ilmastotoimenpiteet tuottavat usein säästöjä ja hyötyjä vasta vuosien kuluttua, mutta niiden vaikutus alueen elinympäristön laatuun, turvallisuuteen ja hyvinvointiin on merkittävä. Ympäristö- ja ilmastotoimenpiteissä tulisi varmistaa riittävä resursointi ilmastotavoitteiden edistämiseen, vaikka niiden taloudelliset hyödyt realisoituvat vasta tulevaisuudessa. Ilmastotavoitteiden toteutuminen edellyttää toimia sekä koko kuntakonsernilta että muilta alueen toimijoilta. Ilmastotavoitteiden johtamisen tulee olla osa kuntien normaalia johtamista.

On tärkeää, että vaikutusten arvioinnissa huomioidaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusvaikutuksia. Arvioinnin tulisi kattaa sukupuolten (nainen vs. mies) lisäksi myös heikommassa asemassa olevat ryhmät, kuten seksuaalivähemmistöt, vammaiset ja kulttuurivähemmistöt, erityisesti puhuttaessa varautumisesta. Monipuolinen vaikutusten arviointi tukee vihreän siirtymän oikeudenmukaisuutta ja vahvistaa osallisuutta. Osallisuuden ja osallistumisen näkökulmasta on keskeistä arvioida väestöryhmien mahdollisuudet aitoon ja merkitykselliseen osallistamiseen, jolla on oikeasti kestäviä ja pitkäjänteisiä vaikutuksia. Osallistamisen ja osallisuuden aitous on keskeistä, jotta siirtymä on sosiaalisesti hyväksyttävä ja demokraattisesti oikeutettu.